

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

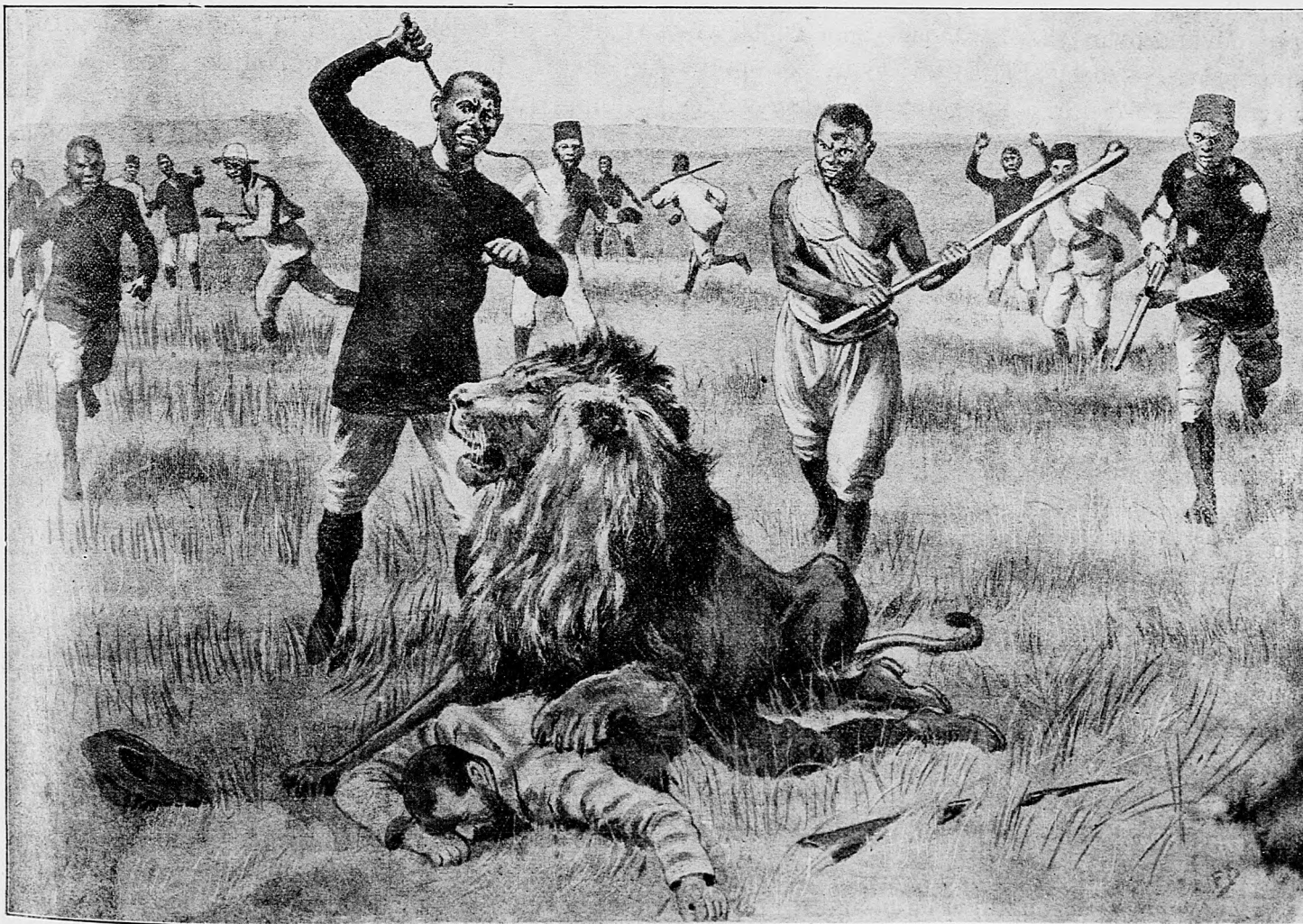
Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vábenie k vyvandrovaníu.

Známe je, že sa v Spojených Štátoch Ameriky mnoho ľudí nachodí zo stareho sveta, ktorí za jedinký cieľ svojho účinkovania tamojšieho považujú využitkovanie svojich krajanov. Jedni týchto šlachetných (?) mužov opustili vlast svoju z nutnosti, od strachu pred súdami, alebo aby vyhli vojančine, druhí zase s tým úmyslom, aby

tam svojich krajanov dľa možnosti vykoristili. Jedni i druhí ľahko prichádzajú ku svojim sobeckým cieľom. Dovandrovaný ľud potrebuje radu, nezná tamojšej reči, chce dostať zamestnanie a robotu, dobre zaplatí teda za každú službu, ktorú mu pán krajan ako vodič, tlumač alebo sprostredkovateľ roboty preukáže. Pozdejšie, keď vyvandrovaný v práci stojí a dostáva riadne svoju mzdu, treba mu domov listy písať

V pazúroch leva

a peniaze posielat, pri tomto neborákovi robotníkovi zase len tí páni krajaní sú na pomoci, rozumie sa, že musí zaplatiť za každú literku, čo mu napíšu a za každý krok, čo zaň spraví. Následkom toho veľmi dobre ide v Amerike tým šlachetným ľudomilom. Majú banky, stoja v spojení s námornými spoločnosťami, čo vyvandrovaných dovážajú. Banky im donášajú ošoh, od prevádzajúcich spoločností dostávajú tantiemy. Čím viacej ľudu vandroje teda do Ameriky, tým väčší ošoh majú z toho naši páni krajaní, čo sa tam úbohému ľudu za vodcov natiskajú.

Títo šlachetní (?) vodcovia držali minulého mesiaca shromaždenie v New-Yorku, na ktorom uzavreli, že tam založia: «Slaviansku Spoločnosť vyvandrovaní» pod anglickým menom: «Slavonic Immigrant Society». V Amerike nachodiacich sa Slovákov, Čechov, Rusínov, Slovincov, Horvatov, Srbov, Bulharov a Rusov, teda všetky slavianske kmeny spoja v tejto Spoločnosti. Krom toho zamýšľajú vystaviť v New-Yorku veľký slaviansky dom, aby si v ňom dovandrovaní z cesty odpočinuť mohli a v ktorom nachodiť sa budú banky, pisárne a iné ústavy pre dovandrovaných. Záležitosti Spoločnosti vedie správa, pozostávajúca z 25 členov, zo správy vyvolí sa 15-členový «výkonný výbor», v ktorom zastúpené majú byť všetky kmeny slavianske. Tento výkonný výbor je už zostavený a zo stránky Slovákov vyvolení sú doň: Ambroze (predtým doma volal sa Ambrozy), duchovný Martincsek, Julius Urbanovszky, Ján Štepita a Julius Wolf.

Netreba si nad tým hlavy lámať, čo za cieľ má mať táto šlachetná (?) Spoločnosť. V Amerike nachodí sa doposiaľ asi jeden million dovandrovaných Slavianov. Keď každý dovandrovaný na ciele tejto Spoločnosti ročite len jeden dollar obetuje, už má z toho príjmov do jedného milliona. Že pri takýchto príjmoch aj tým šlachetným ľudomilom za jejich unovanie voľačo odpadne, to si bárs kto na prstoch ľahko vyráta. Aby ale čím viacej slavianskeho ľudu dovandrovalo z Európy do Ameriky, preto si tí šlachetní (?) ľudomilovia založili jejich: «Slavonic Immigrant Society, Slaviansku Spoločnosť vyvandrovaní». Vábiť úbohý ľud ku vyvandrovaníu je cieľom tejto Spoločnosti.

Keby ale tí šlachetní (?) ľudomilovia len za

máček svedomia a lásky mali ku svojmu kmenu; ku svojim utrápeným krajanom, to by sa nepopovážili vystavovať ich tomu nebezpečenstvu, aké ich tam príležitostne očakáva. Pred zákonodarstvom, teda v sneme Spojených Štátov, nachodí sa zákonná predloha o *obrane robotníctva*. Dr. Josiah Strong, pôvodca tejto predlohy dokázal v svojom odôvodnení, že stroje, mašiny amerických fabrík a priemyselných osád doposiaľ viacej životov ľudských zmárnili, ako *všetky doterajšie vojny Ameriky*. Druhý lekár dr. W. H. Tolman oznámil nedávno vláde Spojených Štátov, že v uhelných baňach Pennsilvanie každý rok viacej ľudí príde o život, ako v bitke pri Bullrunne. Tenže dr. Tolman v jeho úradnej zpráve ku odôvodneniu spomenutej predlohy pripojenej dokázal, že fabríky Spojených Štátov, *behom každých štyroch rokov o 80.000 viac ľudí zavraždia, ako zahynulo po čas občianskej vojny skoro päť rokov trvajúcej v oboch armádach*. Keď jeden rok občianskej vojny vezneme za základ nášeho spočítania, vtedy sa presvedčíme, že mašiny amerických fabrík cez jeden rok o 53 percentov viacej ľudí zmárnia, ako zbroj vojakov občianskej vojny. To hovorí ďalej Tolman, že len samé americké železnice v jednom roku viacej ľudí zavraždia, ako zavraždila zbroj vojakov vo vojne medzi Angličanmi a Búrami, ktorá tri roky trvala.

Lekári mesta New-Yorku vyrátali, že v samom New-Yorku stáva sa každý rok 150.000 nehôd nešťastia. Dľa úradných výkazov roku 1906. na území Spojených Štátov 57.513 ľudí zmárnily mašiny rozličných priemyselných osád a poranily viacej ako 500.000 robotníkov. Mitchell predseda bannickej Jednoty uvádza, že len v samých antracit baňach *každý deň dvaja baníci prichádzajú o život a päť býva ranených. Vo všetkých baňach amerických každý rok 1500 ľudí prichádza o život a 3000 býva pokaličených*. Železnice zavraždia každý rok 10.000 ľudí a pokaličia viacej než 100.000. Mašiny vo fabrikách zavraždia a pokaličia každý rok 232.000 ľudí.

Keby aj nehody nešťastia, aké sa udaly v roku 1906. viacej neporiastly, vo fabrikách príde každých desať rokov o život 575.130 ľudí a poranených býva do päť millionov. Na území Spojených Štátov odsúdené je teda 575.130 ľudí

jednostajne na smrť, a smrteľný výrok tento prevedie sa prv alebo neskorej, lež istotne behom desať rokov. Od šťastia a povedzme od Pána Boha závisí, kedy koho zastihne tento hrozný osud, to jedno je isté, že každý týždeň požaduje v Amerike nešťastné obeť 1103 ľudských životov.

Zprávy tieto sú úradné, teda viery hodné. Nech teda povedia naši krajanovia, či tí ľudia, ktorí medzi takými okolnosťami, ktoré sú im dobre známe, vábia ten náš ľud do Ameriky, tak rečeno na bitunok, sú priatelia svojho kmenu a rodu a či zaslúžia dôvery. Priateľ ľudu slovenského neženie tento lepšieho osudu hodný ľud do záhuby, ako to robia národnári doma a v Amerike.

Ablegát Ján Csernoch o predlohe hospodárskej čelade.

Dr. Ján Csernoch, prälát, kanonik ostrihomský a krajinský vyslanec volebného okresu skalického dňa 23. mája povedal pri pojednávaní zákonnej predlohy o hospodárskej čeladi veľmi vážnu reč, ktorú za potrebné držíme uverejniť v nasledujúcom výťahu:

Dr. Ján Csernoch pri všestrannej pozornosti vyzdvihol tú myšlienku, že nám treba pokračovať v sociálnej práci. Takéto pokračovanie je tá zákonná predloha, ktorú prítomne pojednávame a práve preto, pretože uznávame, že je potrebná, nemôžeme povedať o nej, že nenie na čase. Čo sa týka spomenutých tu agitácií, ktoré vyvinujú sa z istej strany proti tejto predlohe, ja som tej mienky, keby sa vláda mala báť predbežných agitácií, to by žiadnu predlohu nesmela predostreť snemu.

Skúsili sme to doposiaľ, že podobná agitácia nevyvíjala sa ešte proti žiadnej zákonnej predlohe po celej krajine, ako nedávno proti zákonnej predlohe grófa Apponyiho. Akonáhle ale táto predloha stala sa zákonom, agitácie utíchly a deň po deň dochádzajú na patričné miesta prípisov povdačnosti zo stránky tak učiteľstva, ako aj vrchností.

Pri posudzovaní predlohy dokázal rečník, že ju nechcejú prijať:

Socialdemokrati.

Aj túto predlohu treba posudzovať z toho stanoviska aké kto zastáva. Jestli kto zastáva stanovisko medzinárodnej, internacionálnej socialdemokracie, ktorá má za cieľ zotrenie osobného majetku, ktorá miesto osobného dôrobku zaviesť chce všeobecné spoločné dorábanie, kto takéto stanovisko zastáva, ten nemôže prijať prítomnú predlohu, ktorá povolaná je brániť osobný majetok a jeho vývin v tom smere, aby on zodpovedal tak ľudu pospolitému, ako aj verejným záujmom hrajinským. Za túto predlohu má byť teda:

Každý priateľ verejného poriadku.

Cielom tejto predlohy je zabezpečenie a udržanie hospodárstva, i z tejto príčiny má ju prijať každý, čo stojí na základe terajšieho štátneho a spoločenského verejného poriadku. Má ju prijať aj vtedy, keby nebol s ňou úplne, teda vo všetkých častiach usrozmeneý. Nenie ľahšieho, ako zastávanie zákonnej predlohy, v ktorej sa jedná o záujmy jednotlivých kruhov. Môže byť pôvodca takejto predlohy ten najmúdrejší, vzal on snáď pri jeho práci do povahy všetky okolnosti, predsa mu je ľahko vyhoveť každej žiadosti. Ja to nepovažujem za obecnú frázu, čo pán minister povedal a za ním spomenuli tu aj iní, že pokiaľ táto predloha nelúbi sa ani hospodárom, čo ostatne neplatí, bo sa ona len jednej čiaske hospodárov nelúbi a pokiaľ sa nelúbi ani čeladi, čo tiež nestojí, bo sa ona nelúbi len čeladi pobúrenej, ktorá snáď ani nemala príležitosti sa s ňou oboznámiť, nehovorím teda, že je ona práve preto dobrá, lež ju držím za dobrú, bo pôvodca jej snažil sa zabezpečiť všetky tie verejné záujmy, ktoré v úzkom spojení stoja s touto otázkou. Taketo sú:

Záujmy hospodárov a čelade.

Následkom toho, že prestaly tie patriarchálne pomery, ktoré niekedy medzi hospodármi a čeladou u nás panovaly, ačpráve aj toto nie všade sa stalo, ku rozriešeniu tejto otázky, pomerov totiž medzi hospodármi a jejich čeladou panujúcich, nepozostáva iného, ako zákonom riadiť to, čo predtým riadené bolo zákonom lásky a vzájomnej úctivosti. Veľkej chyby by sa dopu-

stil, keby daktó túto otázku riešiť chcel na základe všeobecného práva, alebo dľa tých zásad, ktorými riadiť možno pomery jestvujúce medzi priemyselníkami, fabrikantami a jejich robotníctvom. Medzi hospodárom a priemyselníkom jesto veľký rozdiel.

Priemyselník dorába vtedy a tolko, kedy a kolko sa mu líbi. Priemyselník sám určí ceny svojich dôrobkov a jestli nenie vstave urobiť to sám, vstúpi do spoločnosti s druhými, utvoria kartel a určia si ceny spoločne. Hospodár nie vtedy dorába keď sa jemu líbi a nie tolko, kolko by chcel, bo mu rozkazujú zákony prírody; robota hospodára nedá sa odložiť, tak že keby ju dakedy o 1—2 dni neskoršie vybavil, príde o ovocie celoročného unovania svojho, vyjde na mizinu, ako na príklad pri žatve, keď ju nevie v potrebnom čase odbaviť, lež nielen on sám vyjde na mizinu, lež bezprostredne s ním aj celá krajina. (Tak je! Pravda je! z prava a lava). Netrpí síce pochybnosti, že táto predloha veľké obete požaduje, zvlášte od malých hospodárov, ktorí i tak ťažko stonajú pod bremenom rozličných tiarch. Tieto obete donášať majú hospodári, keď aj nie úplne z ľudskosti a z lásky ku blížnemu, to v prvom rade vo svojom vlastnom záujme, cieľom zabezpečenia a výhodného udržania svojho hospodárstva.

Táto predloha v záujme je nielen hospodárov, lež zarovnak aj hospodárskej čelade. Bo čo je zvlášte u nás príčinou vyvandrovania ľudu? To, že hospodárski robotníci nemajú u nás cez celý rok istej a stálej práce. Nie hlad za pozemkami to zapríčiňuje, nehľadajú oni pozemky a nie zato vandrujú do Ameriky, bo v Amerike tiež nedostanú pozemky. (Ernest Bródy: Dostanú peniaze!) Áno, dostanú peniaze, čo si krvopotne vyrobia.

Ponevác ale toto vôbec nenie je možné u nás, možnosť túto zabezpečuje hospodárskemu robotníkovi zákon, dľa ktorého v každej čiastke roka má mať dostatočnú prácu a poriadnu výživu. Riadenie pomeru medzi hospodármi a čeladou panujúceho leží v záujme oboch týchto stránok zvlášte u nás v Uhorsku, kde najväčšia čiastka verejných tiarch leží na pozemkoch a keď dakde pravda je, čo hovoria, že má-li sedliak peniaze, to ich má celý svet, to je zaiste u nás, bo u nás najistejších dôchodkov poskytujú len po-

zemky, tak jednotlivým, ako aj štátu. Prijatie a prevedenie tejto predlohy žiadajú aj:

Krajinské záujmy.

Veľmi ľahko je tým hovoriť, čo sú proti tejto predlohe, bo nemajú žiadnej zodpovednosti. Lež povedzme, že robotníctvo vypovie všeobecný štrajk, následkom čoho zničená môže byť úroda celej krajiny. Kto je v takom páde povinný starať sa o to, aby v krajine nevypukol hlad? Či tí agitátori, ktorí naviedli robotníkov, aby zastavili prácu, alebo vláda, ktorá predostretou predlohou prekaziť chcela, aby sa podobného nestalo? Vždy je ľahšie hovoriť a jednať proti dajakej ustanovizni takému, čo nemá zodpovednosti za následky svojich skutkov, ako takému, ktorý za každé slovo a za každý skutok je zodpovedný. (Tak je!) Krajinský záujem je starať sa o to, aby zabezpečená bola a nebola zničená úroda, z ktorej nielen všetci žijeme, lež ktorá spolu hlavným prameňom všetkých dôchodkov je tak pre jednotlivých, ako aj pre celú krajinu. Prítomná predloha ako je v krajinskom záujme, tak:

Nezamedzuje slobodu čelade.

To prednášajú totiž proti tejto predlohe, že ona zamedzuje slobodu hospodárskej čelade, bo dovoľuje, aby sa hospodár ešte aj do bydla čelade miešal a mohol zakázať, aby v bydle svojom bárs koho ako hosťa prijatť mohla. Ja nepochopujem, ako sa nad týmto práve tí zastavovať môžu, čo tak veľmi zastávajú fabrikantov a fabrických robotníkov? Nedávno som chcel ísť do jednej fabriky, tu som na bráne videl nápis: cudzím je vchod zakázaný. Musel som si teda najprv dovolenie pýtať a len keď som to dostal, mohol som do fabriky vstúpiť. Toto je ostatne prirodzené právo každého majiteľa domu. Ako fabrikant má právo na bránu fabriky napísať: cudzím je vchod zakázaný, zarovnak aj každý hospodár môže urobiť to v svojom hospodárstve. Prirodzené právo každého hospodára je, aby do svojho domu, alebo hospodárstva pustil len toho, koho chce. Táto predloha, ako nezamedzuje slobodu čelade, tak:

Neni dereš a otrocký zákon.

Mnohým sa nelíbi, že táto zákonná predloha čelad do osemnásteho roku, teda nedo-

spelú podriaďuje dozorstvu hospodára. Kto da- kedy bol v tom položení, že čelad najímať musel, nech sa rozepamätá, či otec alebo matka čelade sami ho nepožiadali: prosím pozor dávať na našu čelad, preto sme ju sem dali, bo si my- slíme, že je na dobrom mieste a že sa na ňu lepší pozor bude dávať, ako doma. Čo teda žia- dajú rodičia tymito slovami? Nie to, aby ho- spodár čelad bil, čo bych ja nikdy nezastával, lež znamená to, aby čelad poslúchala hospodára a nesmela sa túlať kedy a kade sa jej páči, nadovšetko aby nemohla blúdiť po takých mie- stach, kde sa hubí mravne a kde kazí si svoje zdravie.

Ja to preto nemôžem pochopiť, ako by sa takýmto nariadením utláčať mohla sloboda čelade a z akej príčiny by toto mohol byť *otrocký a dereš zákon*. Ved to vždy aj sami rodičia žia- dajú, aby hospodár pozor dával na čelad a staral sa o ňu.

Prítomný parlament povolaný je vyniesť tento zákon.

Protivníci tejto predlohy namietajú, že prí- tomný parlament, ako triedny, nenie povolaný k vyneseniu takéhoto zákona. *Ja ale za prvé ne- verím, žeby toto bol triedny parlament.* (Súhlas.) To bol triedny parlament, čo sa nedávno na- chodil v Rakúsku, kde isté komory, veľkostat- kári, mestá osobytne volili si ablegátov, u nás nenie takéhoto rozdielu. Ja som tej mienky, že v terajších časoch žiaden parlament nesmie vy- hýbať riadeniu sociálnych otázok, *dobré činiť a ľudu pomáhať v biede, nenie nikoho osobné privi- legium, lež povinnosťou každého.* Toto aj činia parlamenty. V Nemecku vyniesly sociálne zá- kony; socialisti silou-mocou boli proti tomu, na- pádali, prekázali to, ako ale vynesené byly zá- kony, na príklad poistenie robotníkov v čas ne- hody a staroby, vtedy tí istí socialisti bili sa pyšne v prsia a vystatovali sa: to je naše dielo, bo keby sme to my neboli žiadali, nebolo by sa to stalo. Je to priam tak, ako u nás.

Rečník keď vysvetlil svoju mienku o naria- dení práva pokarhania a o vyčovaní dietok čelade, vyslovil sa, že túto predlohu za zodpo- vednú drží terajším pomerom, žiada ale, pone- váč týmto zákonom podrobení budú hospodári a najmä malí hospodári novým farchám, aby v záujme aj týchto vynesené byly čím skorej zá-

konné nariadenia, cieľom zabezpečenia jejich jestvovania. Za potrebnú držím, povedal rečník, *reformu burzy*, za potrebné držím sriadenie ob- chodu *so žitom na papieri* (Súhlas), aby hospo- dárovi, čo utratí z jednej strany, nahradené bolo z druhej a aby vedel, keď má úrodu, na čo môže rátať, čo nemožné je v prítomných okol- nostach, bo je vystavený švevoli špekulantov. (Vilhelm Mezöfi, sekularizácia cirkevných statkov! Ján Csernoch: Pán vyslanec z toho nič nedo- stane! Smiech.) Spomenul ďalej rečník zákonné nariadenia cieľom hmotného a duševného za- bezpečenia čelade v čas staroby a konečne pri- jal zákonnú predlohu. (Všestranný súhlas a hlu- čný potlesk.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V piatok dňa 24. mája o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho, podpredsedu sne- movne a strany. Na porade prítomní boli: gróf Gejza Majláth, Franc Buzáth, Alexander Ernst, Otto Förster, Dezider Ajtics Horváth, Štefan Tálos, Alexander Kará- csonyi, Karol Hencz, Georg Szmrecsányi, Pavel Kovács, Emil Gyuriss, Ján Molnár, Béla Csitáry, Mikuláš Zbo- ray, Alexander Giesswein.

Zmienka bola o súčasťnení sa vo viacej výboroch snemovne. Vyslanec Georg Szmrecsányi požiadaný bol, aby pri pojednávaní návrhu o sriadení platov železničných zamestnancov a jejich služobnej pragmatiky zadanú pred- lohu zákonnú prednášal v nasledujúci utorok v porade strany. Za vonkajšieho člena prijatý bol dr. Karol Tury.

Odsúdený predseda voľby.

Pri vyslaneckej voľbe vo Fraštáku dňa 26. januára roku 1905. prevedenej vystúpili ako kandidáti dr. Ale- xander Ernst z kresťanskej ľudovej strany a liberál Koloman Fodor. Hlasovanie dialo sa pred dvoma ko- missiami a keď pri jednej komisii okolo polnoci bolo hlasovanie zakončené, statkár a výborník nitrianskej stolice Ján Deák, ako dôverník kresťanskej ľudovej strany z miestnosti, kde voľba zakončená bola prešiel ku druhej komisii, aby sa dozvedel koľko hlasovalo z jeho strany. Vtedy dr. Gejza Pongrácz, kráľ. verejný notár frašťacký, ako predseda komisie a známy liberál

oslovil Deáka, aby vyšiel z miestnosti von. Deák sa ale osvedčoval, že on ako dôverník svojej strany prišiel, i pokiaľ miestnosť hneď neopustil, Pongrácz zavolať žandárov a dal ho zatknúť. Cez hodinu bol Deák na obecnom dome zatknutý a pustili ho len na zakročenie kandidáta Ernsta. Deák za toto násilenstvo obžaloval verejného notára Pongrácza, ktorého ale nitriansky súd neodsúdil. Na zadanú apelláciu pojednávala túto záležitosť minulé dni kráľovská tabuľa v Prešporoku a *zničením prvosudneho výroku odsúdila kráľovského notára verejného vo Fraštáku dr. Gejzu Pongrácza na 50 korún peňažnej pokuty a na zaplatenie skoro 1000 korún pravných útrat.*

Národnárske múdrosti.

«Ludové Noviny» nasledovne píšu v poslednom čísle: «Oltárni bratia, nemáte príčiny, aby ste statočným občanom a roduverným kňazom nadávali pre ich slovenské presvedčenie». Kto že nadáva katolíckym kňazom a statočným občanom, čo s národnármi nedržia do čvachov? Či nie «Ludové Noviny» v každom čísle? Veď už aj to je hrubé urazenie katolíckeho duchovenstva, čo tieto vraj «katolícke» noviny v tomže článku tvrdia, keď píšu: «Som istý, že veľmi málo je slovenských kňazov, ktorí by sa z úprimného presvedčenia pridržiavali maďarskej ľudovej strany». Majú sa títo kňazi snáď pridržovať červených socialdemokratov, ako to vôbec robia národnári a na prvom mieste «Ludové Noviny», ktoré sa katolíckymi menujú?

Naši úradníci.

Behom troch rokov obrátili sa ku zvýšeniu platov úradníkov rozličného odvetvia zo štátnej kassy nasledujúce summy:

1. Roku 1904. povýšené boly platy železničiarov o 6,248.799 korún ročite.
2. V tomže roku zvýšené boly platy štátnych úradníkov ročite o 16,000.000 korún.
3. V tomže roku zvýšené boly platy stoličných úradníkov o 4,600.000 korún ročite.
4. V tomže roku zvýšené boly platy obecných notárov ročite o 4,475.729 korún.

Robí to súhrnom 31,324.528 korún ročite. Toto sa obrátilo na zvýšenie úradníckych platov pod vládami neblahej pamiatky liberálov. Teraz ale

5. Obrátili zase ku zvýšeniu platov železničiarov 12,000.000 korún ročite.

Naši úradníci koštujú nás teda ročite 43,000.000 korún. Skoro tretinu všetkých štátnych príjmov musíme každý rok vydať na našich úradníkov. Pri tom ale dane platiaci ľud vandruje čo rok tým viacej do cudzieho sveta. Kedy že už konečne budú spokojní tí naši páni úradníci?

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Prevedením náhradných volieb 23. mája známo je v akom počte zastúpené budú jednotlivé politické stránky v ríšskej rade vo Viedni, vynímajúc Haliče, kde sa volby prevedú až počiatkom júna. Dľa výsledku dosiahli mandáty: Kresťanskí socialisti 66; Katolícke centrum 31; Červení socialdemokrati 82; Českí radikáli 7; Český národný socialista 1; Český demokrat 1; Slobodný socialista 1; Slovinskí liberáli 9; Talianski liberáli 2; Rusínski demokrati 5; Rumunski demokrati 5; Nemeckí pokrokári 24; Nemeckí ľudáci 25; Nemeckí agrári 18; Slobodní veľkonemci 14; Schöneneristi 4; Mladočesi 22; Českí agrári 33; Staročesi 5; Samostatný Čech 1; Českí katolíci 11; Slovinskí katolíci 15; Talianski katolíci 10; Horvati 8; Zionista 1; reálni politici 2; Socialní politik 1; Srbi 2.

Kresťanskí socialisti spojení s katolíckym centrom majú väčšinu v ríšskej rade rakúskej, za nimi nasledujú červení socialdemokrati.

Francúzsko.

Božie mlyny melú pomaly ale isto. Toto skusuje deň po deň francúzsky ministerpredseda Clemenceau s jeho vládou. Dali shabať úradné listiny v pápežskej nunciature aj ich poprekladali do francúzskej reči. Ku preskúmaniu listín vyslali osobytnú kommissiu, ktorá mala dokázať, ak hrozne kompromittované je pápežstvo obsahom týchto listín. Teraz ale vysvitá, že pôvodné listiny nunciature neobsahujú ničoho, čo by pápežstvo kompromittovalo, a že preklady jejich, pokiaľ sú falošné kompromittujú samú vládu francúzsku.

Čína.

Vo Honkongu povstalo obyvateľstvo proti vrchnostiam, povstanci zavraždili všetkých svetských a vojenských úradníkov. Katolícke missie zaiste vystavené sú tiež veľkému nebezpečeniu, ako pri každom povstaní v Číne.

KRAJINSKÝ SNEM.

23. mája.

Pokračovalo sa v pojednávaní zákonnej predlohy o hospodárskej čeladi. V tomto zasadnutí vynikal svojou rečou krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Ján Csernoch. Reč túto pre hlbokú jej významnosť podávame v osobytnom článku.

24. mája.

Pri pokračovaní pojednávania zákonnej predlohy o čeladi hospodárskej dokázalo sa socialdemokratom, ako vodcovia jejich robotnícky ľud ženú do všeobecného štrajku. Socialdemokrati sú osvedčení nepriatelia tak tejto predlohy, ako každého zákonného pokusu ku hmotnému a mravnému pozdvihnutiu stavu robotníckeho.

25. mája.

Pojednávalo sa ďalej o zákonnej predlohe hospodárskej čelade. Po pretrhnutom pojednávaní nasledovali interpellácie. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany *Béla Rakovszky* interpelloval v záležitosti srbského patriarchu Brankovicsa. Reč, ktorou interpelláciu svoju odôvodnil, vzbudila veľkú pozornosť vo všetkých kruhoch politických. — Aj *Skyčák* sa odhodlal ku jednej interpellácii, ktorému minister vnútra gróf *Julius Andrássy* hneď odpovedal tým, že si žiada, aby všetko to, čo *Skyčák* tu predniesol aj pravda bola.

Nepriatelia dediny.

V shromaždení hospodárov dňa 18. septembra roku 1906. v Nagyvárade vydržiavanom gróf *J. Majláth* vyslovil sa nasledovne:

«Okúňame sa, miesto toho, čo by sme doprosta poukázali na nepriateľov nášho ľudu a hľadeli učiniť ich neškodnými».

Toto je čistá pravda. Bo keď sa v najnovších časoch aj viacej stalo, ako predtým, ku zamedzeniu zkažonosného účinkovania nepriateľov ľudu, zriedka vystupujú proti nim najmä vrchnosti s tou ostrosťou, ako by to v záujme dedinského obyvateľstva nášho potrebné bolo. Na otázku: koho my držíme za nepriateľov dediny, odpovedáme doprosta, že sú to socialdemokrati bez náboženstva a vlasti, s tymito spojení národnári a konečne židovstvo.

Socialdemokrati zo strediska posielajú po všetkých krajoch vlasti svojich agentov. Tito neblahú prácu svoju začínajú v dedinách s tým, že najprv búria ľud proti kňazom a pánom. Kde len môžu pomlúvajú kňaza, robia posmech z náboženstva a rúhajú sa Pánu Bohu. Jednoduchý ľud, až len nemá horlivého vodcu, uverí všetko na slovo socialdemokratickému agentovi, dá mu peniaze na jeho noviny, ešte aj všeliakých knížiek nakúpi od neho. Čo ale nasleduje potom? Pobalamútení ľudia naraz vidia, že prišli o všetko. Ponevác ale ten socialdemokratický štát, ktorí mu agenti tak veľmi vychvaľovali, nenie ešte založený, zavedený dedinčiar ale chce žiť a doma haňbí sa, alebo sa mu tiazí do dajakkej roboty vstúpiť, nuž sa chopí, predá, jestli mu ešte čo ostalo a ide do Ameriky v tej nádeji, že tam ľahšie a lepšie vyžije.

Agenti socialdemokratov zvlášte s tým vábia dedinský ľud, keď mu sľubujú, že o nedlho odoberú sa statky kňazom a zemským pánom a potom že ich podelia medzi ľud dedinský, i každý, čo týždenne platí do

pokladnice socialdemokratov a objedna si jejich noviny, dostane kus zeme. Sľubujú títo nesvedomiti ľudia slobody, práva, ešte aj hviezdy z neba dedinskému ľudu, len aby im veril a ich nasledoval. A dedinský ľud po mnohých stranách verí aj buričom socialdemokratickým. Na odobratie a podelenie kňazských a panských majetkov ale darmo čaká, pri tom ale chudobnie, hmotne a aj mravne upáda. Z tohoto dľa skúsenosti vždy a všade osoh majú iba socialdemokrati. Ľud vyciefať až do poslednej kvapky a potom ho huckať a búriť proti vrchnostiam štátnym a cirkevným, to je cieľom a namáhaním socialdemokratov. Kde je dedinský ľud zámožný, tam nič nevládu vykonať agenti socialdemokratov. Aby teda celé kraje dostali do svojich rúk, preto humplujú a zdieľajú najprv dediny. S ožobráčeným ľudom dedinským, ak len nema svojich svedomitých vodcov, robia potom socialdemokrati čo chcú.

(Dokončenie nasleduje.)

Stavba kostola Marianskeho na Hore levočskej.

S koncom mája a začiatkom júna mnohí ctitelia marianski Hornouhorska, ktorí tak radi putujú na Horu Panny Marie levočskej, s ochotnosťou berú do rúk «Kresťana», či v ňom neuzrú oznam púte levočskej. — No už sme u koncu mája, a predsa — bohužiaľ — vodca pútnikov levočských, stolice liptovskej a oravskej, nemôže ešte sdeliť ten radostný oznam, ponevác na prosbu jeho, ohľadom púte na správu košicko-bohumínskej železnice upravenú, žiadaná odpoveď ešte nedošla.

Avšak, keď aj ohlas púte ešte uverejní nemôže, radostnú sdeluje v «Kresťane» novinu, že dielo stavby kostola Marianskeho, tak dávno túžobne očakávané, je už započaté. — Svedčí o tomto zápisnica, ktorú doslovne uverejňujeme.

Zápisnica

horevzatá v Levoči, v rímsko-katolíckej fare, dňa 13. mája roku 1907.

Pritomní:

Coelestin Kompanyik, opát a farár levočský; Juraj Andreidesz, farár popradský; Štefan Hattýár, farár gombášsky; Ján Dobránszky, farár zo Širokej; Ludvik Glósz, farár z Jehloviec (zápisník), Ján Balogh, staviteľ z Košíc.

Predmet:

Záležitosť stavať sa majúceho kostola Marianskeho na Hore levočskej.

1. Coelestin Kompanyik, opat, farár, čo predseda horespomenutého staveľského výboru, dojmavými slovami pozdraviac prítomných bratov a zasadnutie za otvorené vyhlásiac, tú radosnú zvesť sdeluje, že dielo stavby nového kostola na hore tak pokročilo, že — jakmilo túto zápisnicu Osvícený Pán Biskup potvrdí — v najbližších dňoch započne sa stavba kostola. V dvoch vidieckych a v jedných peštianskych novinách oznamované a na dňa 2-ho mája b. r. svolané súbežné pojednávajúce bez výsledku zostalo. Ačkoľvek prihlásili sa niektorí stavitelia, predsa po prehladnutí plánov a miesta, predvidiac mnohé prekážky a ťažkosti, prácu nepodujali. — Predseda sdeluje ďalej, že v tejto záležitosti pojednával s prítomným tu pánom Jánom Baloghom, staviteľom košickým, ktorý je tej mienky, aby sa stavba kostola pod domácim dozorom a vedením podujala a preto jeho návrh odporúča prítomnému výboru staveľskému.

Prítomní, čo údovia tohože výboru, prosia Jána Balogh, aby svoju navrhujúcu mienku, jako by sa dala stavba tá najsnadnejšie a najistejšie previesť, základne predostrel.

2. Ján Balogh staviteľ nasledovne sa smienil: Ponevác veľkomožný Pán opát-farár dosavád neunavene na tom pracoval, aby potrebný material, jako: kameň, tehla, piesok, vápno, voda, čím z najbližša bol zadovážený, čo s pričinením sa Slávneho mesta Levoče a pomocou horlivých jeho farníkov sa i podarilo, keďže títo potrebné bane s tou najväčšou ochotnosťou na samej hore hladali a — buď Bohu a Panne Marii levočskej chvála — i našli, a vodu z 3 kilometrovej dialky válovcami až na miesto narazili; ďalej, ponevác Slávne mesto Levoča drevo k lešeniu a väzbe potrebné darovalo, prosí veľkomožného Pána opáta-farára, aby aj o ostatný potrebný material sa postaral. Stavanie základov a múrov odporúča oddať odbornému majstrov, palierovi, za cenu od m³ už vopred ustálenú, ktorý povinnen bude dľa plánu jemu doručeného stavať. Ohľadom ostatných prác vyzvaní budú odborní remeselníci, aby dľa nákresu im doručeného svoje oferty rimsko kat. farskému úradu levočskému podali; len oferty cene v «cennom výkaze stavby» určenej sodpovedajúce skrze veľkomožného Pána opáta-farára a neho (Jána Balogha) budú udobrené. — Vyhotovenie nákresov a dozorstvo stavby podujima sám, totižto staviteľ, zaväzujúc sa týždenne aspon raz na miesto prísť a prácu dokonale prehladnúť, taktiež svoje poznámky, rozkazy, upozornenia a podobné do denníka staveľského poznačiť. Staviteľ za všetky jeho práce: nákresy, plány, cenný výkaz stavby, dozorstvo, cestovné útraty, zo súhrnej ceny stavania 5 percentov požaduje, nerátajúc sem ten výdavok, ktorý pri zadovážení materialu dosavád bol a naďalej vydatý bude. (Rozumie staviteľ cenu len samého zovnútorného vystavenia chrámu, nie ale vnútorného zariadenia.) Aby ale staveľská práca všetká vo všetkom dokonale prevedená bola, potrebný je jedon každo-

denný odborný dozorca, k prirovnaniu prác ku plánu a vedeniu staveľského denníka. Mesačný plat tohoto by bol 120 korún, okrem toho dostane kvartiel a zaopatrenie.

Staveľský výbor s poďakovaním prijíma navrhujúcu mienku Jána Balogha staviteľa a ju láskavej priazni Osvíceného Pána Biskupa odporúča a pre udobrenie predostiera.

S týmto zasadnutie za dokončené bolo vyhlásené, zápisnica prečítaná a podpísaná.

D. j. h.

Ludvik Glosz,
farár a zápisník.

Ján Balogh,
staviteľ.

Coelestin Kompanyik,
opat-farár levočský.

Juraj Andreidesz,
farár popradský.

Štefan Hattyár,
farár gombášsky.

Ján Dobránszky,
správca fary širocskej.

Dané v Spišskej Kapituli, dňa 14. mája 1907.

V známost beriem.

(M. p.)

Alexander, biskup.

★

Ctení čitatelia «Krestana» a horliví pútnici levočski!

Každý zaiste, kto tieto riadky zaujímavo čítal, zaradoval sa, že dielo stavby nového kostola levočského na Hore Panny Marie, je už započaté. Hore srdcia! Umieňme si všetci, túžbu našej Milostivej Matky levočskej splniť, našimi milodarmi nový kostol Jej postaviť. Ó jak nevysloviteľnou radosťou bude to pre nás, keď na Hore levočskej poprvý krát zazreme k nebesiam pnúť sa skvostny, s 50 metrov vysokou vežou a v sebe 14 metrov vysoký chrám, v slohu gothickom vystavený. — Posielajme usilovne naše milodary na meno veľkomožného pána Coelestina Kompanyik, opáta a farára levočského, aby žiadaných ešte 100 tisíc korún skorej sosbieraných bolo (kostol má stáť asi 200 tisíc korún), aby sme čím skorej v novom už kostole mohli ctíť a vzývať našu Milostivú Matku levočskú, volajúc:

Svätá Maria, Patrónko naša, Matko levočská, oroduj za nás!

Štefan Hattyár, farár gombášsky.

Krestania kupujte len u krestanov!

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

V každej dedine, ktorá leží pri hradskej, najdu sa dva-tri domy, kde radi dajú nocľah pocestným.

Aj v Rakovej je jeden takýto dom, gazdom jeho je Imrich Gazdík. Poznali ho vandrovní a jarmočníci, ba aj sklári a drotári dostali tu odpočinok a dakedy bolo aj pód zuby. Domový gazda bol človek mäkkého srdca, neodpravil nikoho, ale dal spraviť ležisko či na lavici pod pecou, či v humne, slovom kde bolo miesta. Aj manželka jeho mala srdce, keď vedela, utíšila škrkajúce črevá hladného vandrovného.

Imrich Gazdík mal dakoľko jutár zeme, jednu dojnú kravu a dve ošípané v chlieve a hoc len za hofera ho držali v dedine, predsa lepšie sa mal ako mnohí ľahkomyselní hospodári, lebo bol šanoblivý, usilovný a spokojný. Pracoval od rána do noci a aj s poriadnou jeho ženičkou dal pokoj každému, nemiešal sa do ničoho, krème z ďaleka vyhyboval, tým usilovnejšie ale navštevoval dom Pána. Pravda, že takýto človek je už potom spokojným a že požíva milosť Božiu.

A aký bol gazda, taká bola aj jeho Ruženka. V malom domku takú čistotu držala, že nebolo jej páru v celej dedine. Tá kravička, ktorá len v maštali prežúva, od jej opatery dáva hojne mlieka. No aj ošípané vykŕmi na tri staré centy. Síce pre nich len jednu, tú druhú predá a peniaze odloží do sporiteľne, kde už má čosi zošporované. Že koľko? To nezradím, aby ste im nezávideli. Aj chudobný človek môže mať také peniaze, o ktorých svet nevie. Nemusi všetko vandrovať do židovho vačku za otrovu.

Neskôr Gazdík prikúpil pár jochov zeme a potom kúpil aj pár dobrých koní. Keď sa takto pomali s požeňňaním Božím zmáhal, vtedy už vyvolili ho občania aj za boženika, lebo uznali to sedliaci z celej dediny, že je veru Gazdík človek statočný, rozumný a že hoden je všetkej úcty. Pán farár zase za to sa namáhal, aby sa Gazdík, ktorého poznal ako rozvažitého a rozumného človeka, dostal do školskej stolice, lebo — ako zavše poznamenal — vie, ako treba zaobchodiť so školskými dieťkami.

Veru jeho deti najlepšie sa učily, v triede boly vždy prvé. Pekne učesané a v čistých šatoch usilovne chodily do školy, nie tak ako iné deti, o ktoré naničhodné a daromné matky nedbaly. Gazdikove deti videly od svojich rodičov dobrý príklad. Za mladý privykali k práci, k bohobojnému a cnostnému životu. Keď nastal

večer celá rodina pokľakla pred sochu lurskej Panny Marie a modlili sa ruženec s takou skrúšenosťou a pobožnosťou, že táto modlitba jejich istotne milá bola pred Matkou Božou. Dakedy prišly aj lepšie susedy ku spoločnej modlitbe, tak že ich izbička obrátila sa na ozajstnú kaplnku.

Teraz, keď už zmohli sa Gazdikovci, keď podľa možnosti napomáhali chudobných, keď dali šaty daktorej úbohej a opustenej sirote, to obyčajne hovorievali dedinčania:

— Hja, majú z čoho! My to nemôžeme tak!

Horký že nie! Almužnu dať môže aj ten najchudobnejší. Čo že je pár halierov, kúsok chleba, obnosená košeľa atď. A táto maličkosť ako ulaví bôle chudobných a ak veľa váži na miere, kde Boh láskavý skutky naše váži. Preto hovorím, že nemali pravdu tí Rakovania, ktorí vylúvali sa, že oni nemôžu tak robiť, ako to robí Gazdík. Mali k tomu spôsob, ba niektorí z nich mali k tomu ešte viac prostriedkov, ako Gazdík. Nuž ale skúpy a nenasytný človek čo by koľko mal, nikdy nemá dosť. Vždy stone.

Ale ani šťastie Gazdikovcov netrvalo dlho. V jeden rok ladovec zbil všetku úrodu jeho, na druhý rok zase veľká suchota znivočila nádeje a namáhania gazdove. To ale ešte nebolo dosť, lež prišla ku tomu aj nemoc. Imrich Gazdík fažko a nebezpečne ochorel. Lekár to povedal, že má zapálenie, z čoho potom povstaly suchoty, tá ukrutná nemoc, ktorú ani tí najchýrnejší lekári nevedia vyliečiť. Choroba viazala ho k posteli, pracovať nevládal, tak že všetka starosť o jeho hospodárstvo a o celú domácnosť zostala na gazdinú. Tá chuderka čo mohla, spravila, ale ku ťažšej robote musela najat robotníkov. Veru teraz to už nevyzeralo tak u nich, ako predtým, kým si ešte sám gazda pracoval a všade dohliadal. Hja, kde gazda nepracuje, ide to všetko naopak, lebo cudzí ľudia nikdy tak svedomite nepracujú, ako sám gazda.

— To by nič nerobilo, — hovorievala často jeho žena Ruženka, — že nemáme teraz toľko, koľko sme mali voľakedy, len keby môj muž Imriško vyzdravel. Čo chudoba! To ľahko vydržia, veď voľakedy nič nemali, a hľa, Boh im pomohol.

Dlhej chorobe obyčajne neúprosná smrť býva koniec. Tak sa to stalo aj s Imrichom Gazdik. Láskavý Boh povolal ho ku sebe a celá dedina odprevadila nebožtíka na večný odpočinok.

Každý ľutoval úbohú vdovu a nedorastené siroty, ktoré utratily starostlivého otca na zemi. Lež dobrý Boh neopustí tých, ktorí sa k nemu v skrúšených modlitbách o pomoc utiekajú. Pán farár tešil ju a napomínal, aby oddala sa do vôle Božej. Nebožtík bol človek spravodlivý, istotne obdrží odmenu v kráľovstve nebeskom a istotne bude orodovať u všemohúceho Pána Boha za svojich milých, ktorých tu na zemi zanechal.

(Pokračovanie nasleduje.)

Krešťania kupujte len u krešťanov!

CHÝRNIK.

Prehliadka vojska. Jeho veličenstvo kráľ minulý týždeň v Brucku držal hliadku nad vojskom v sprievode dediča trónu Franca Ferdinanda, arcikniežat Leopolda Salvatora a Fridricha, ministra vojny, ministra rakúskeho landwehru a početných vojenských attaséov. Jeho veličenstvo na nádraží slávnostne uvitali. Panovník prehliadol čaty 50. pešej brigády. Po prehliadke jeho veličenstvo dal výraz svojmu uznaniu nad držaním sa vojska. Predpoludním o 10. hodine panovník i so svojim sprievodom vrátil sa do Viedne. Pred svojim odchodom shromaždeným hodnostárom toto povedal: «Ľúto mi je pánovia, že tohto roku viac už sem neprídeme».

Kráľ a doručovateľ telegrammov. Zábavný prípad odohral sa minulý týždeň v tábore Brucku, kde kráľ vydržoval prehliadku nad vojskom. Do poštového úradu v Brucku prišiel na meno jeho veličenstva kráľa jeden telegramm, ktorý jeden doručovateľ telegrammov na velocipéde hneď zanesol do tábora. Na ceste doručovateľ stretol sa s kráľom, ktorý so skvelým sprievodom jazdil medzi čatami. Doručovateľ telegrammov hneď skočil z bicykla a stal si do haptáku. Jeho veličenstvo kráľ zbadal hneď merave stojaceho človeka a jazdil ku nemu.

— Čo ste priniesli? — pýtal sa ho.

— Jeden telegramm, vaše veličenstvo! — znela odpoveď.

— Dajte ho sem! — riekol panovník.

Oslovený odovzdal telegramm a súčasne aj recepis ponevác ale na tento darmo čakal, sadol si na velocipéd a odišiel. Na pošte potom oznámil, že telegramm odovzdal samému kráľovi, ktorý ale recepis nepodpisal a neodvážil sa mu povedať to. O niekoľko minút ale na koni prišiel na poštu hlavný koniar kráľov a odovzdal kráľom už podpísaný recepis.

Biskup na vystahovaleckej lodi. Z Fiume oznamujú: Lugošský grécko-katolícky biskup Vazul Hosszu minulé dni prišiel, aby bol prítomný pri odchode vystahovaleckej lode «Ultonia» do Ameriky. Biskup si tiež vymenil kartu na loď a robotníkov odprevadil až po talianske mesto Palermo. Celý deň bol s nimi, spovedal a tešil ich. Vystahovalci, medzi ktorými boli aj Slováci, s veľkou pozornosťou počúvali povzbudzujúce slová biskupa. Biskup všetkých upozornil na ich vlastenecké povinnosti a museli mu prisľúbiť, že keď im to osud dovolí, vrátia sa nazpät do Uhorska. V Palerme biskup Vazul Hosszu opustil vystahovaleckú loď a navrátil sa do Fiume, zkadial cez hlavné mesto Budapešť vrátil sa do Lugošu.

Smrť košického biskupa Bubicša. Zigmund Bubicš, biskup košický zomrel dňa 22. mája v 87. roku veku svojho v Badene pri Viedni. Narodil sa r. 1821. v obci Ozora (v stolici tolnanskej). Roku 1880. ostal veľkováradským kanonikom. Jeho veličenstvo kráľ roku 1887. vymenoval ho za košického biskupa. S jeho príspevkami zakončila sa reštaurácia chýrneho košického chrámu stolného. Telesne pozostatky zomrelého biskupa previezli do Košíc a dňa 27. mája uložili ich tam ku večnému odpočinku v biskupskej krypte.

Nový opát. Jeho veličenstvo kráľ budapeštianskemu univerzitnému professorovi, kňazovi nitrianskej diecesy dr. Jánovi Dudekovi udelil peturské titulárne opátstvo.

Ktorí kráľa kandidujú. Z Lvova sdeľujú, že v obci Vadovice pri voľbe 42 sedliakov odovzdalo svoje votum na kráľa. Toto urobili preto, že kráľ je jediným kandidátom, ktorí svoj sľub aj sp'ni.

Nová zlatá baňa. V obci Nagyfalu (stol. oravská), jako ztadiaľ pišu, nadabili na novú zlatú baňu, ktorá dľa skúmania geologov je bohatá na zlatú rúdu. Gróf Zierotin porobí väčšie investície, aby baňu mohli čímprv zariadiť a zlato kopáť.

Prípis proti zlým cigarám. Snáď nenie fajčiara v tejto krajine, ktorý by sa ostro neozval proti štátnej trafike, keď mu cigara alebo fajka zle horí. To sa ale ešte posiaľ nestalo, aby razom jedna celá stolica sa rozhorčila pre zlé cigary a v úradnom prípise prosila vládu, aby dala fajčiacemu obecnstvu lepšie cigary a lepší dohán, keď že ich už musí draho zaplatiť. V tomto ohľade je prvá stolica trenčianska. Ako totiž ztadiaľ pišu, na zasadnutí administratívneho výboru na návrh predsedu sirotskej sedrie Karola Petrása uzavreli, že stolica upraví prípis na ministra financií, aby sa postaral o lepší tabak a cigary.

Zakladanie fabrík na Horniakoch. Z Levoče sdeľujú, že na Horniakoch založia viac fabrík, menovite: v Gölniczbányi fabríku na refaze, v Leibici a v Kežmarku ale s hmotnou podporou vlády fabríku na hale nové súkno, v Hunfalve jedon viedeňský podnikateľ založí fabríku na papier, v Párnici gróf Zerotin unúva sa na založení novej fabríky, ktorá by zhotovovala škridlu a kanálové cievy a v Rimavskej Sobote utvorí sa účastinárska spoločnosť, ktorá chce založiť fabríku na kovový a emailový tovar.

Otrávil sa hriřbami. Sedemročný chlapec menom Ján Schillerwein a jeho triročný brat Karol minulé dni v hore pri Rákospalote sbierali hriřby, ktoré zanesli potom domov do Rákospaloty. Ich matka na večeru im ich uvarila. Z uvarených hriřbov jedol aj otec a dvaja chlapci, ktorí kneď po večery zle ostali, tak že všetkých troch museli odviezť bez meškania do Károlyiho nemocnice v Novej Pešti.

Útok na vlak. Z Levoče oznamujú, že na železničnej čiare v popradskej doline spáchali útok. Dlažbu jedneho mosta neznámi páchatelia vytrhli a dasky položili krížom cez koľajnice. Rušňovodičovi ale vlak podarilo sa zavčasu pristaviť. Útočníkov stopujú.

Výročitý deň korunácie. Prípravy ku korunačnému jubiléumu sú v celom prúde. Na jubilarnej slávnosti bude brať veľký podiel aj uhorský katolícky biskupský sbor. Arcipastieri jeden po druhom vydávajú svoje pastierske listy, v ktorých sa zaoberajú s korunačným jubiléumom a ustanovujú poriadky, jakými sa má v ich diecése 40. výročitý deň pokorunovania nášho kráľa zasvätiť. Tak dosiaľ vydali pastiersky list nasledovní arcipastieri: Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszari, jágerský arcibiskup kardinál Jozef Samassa, rožňavský biskup Ludvik Balázs, pätikostolský biskup gróf Julius Zichy, sedmohradský biskup gróf Gustáv Majláth. Svätú omšu slúžil a jubilárnu reč držať bude kardinál arcibiskup jágerský Jozef Samassa v Matiašovom chráme v Budíne.

Jozef Friedrich †, farár v Majcichove (Majtény, stolica prešporská) a dekan dištriktu trnavského dňa 18. mája po krátkej nemoci zomrel v 73. roku veku svojho. Zosnulý narodil sa v Trnave, potom roku 1859. počas vojny bol vojenským duchovným v Taliansku, od roku 1860. do roku 1870. bol kaplánom v Prešporke, roku 1870. ostal farárom a roku 1878. dekanom. Dňa 2-ho januára tohoto roku slúžil zlatú omšu. Pohrab sa odbovoval dňa 20. mája za prítomnosti a sústrasti veľkého obecnstva; obrady vykonával osvietený pán Pavel Jedlicska, prälát-kanonik a vikár arcibiskupský. Pokoj prachu jeho.

Z biskupstva spišského. Mnoholy, dočasný administrátor landecký (Spiš) poslaný je za kaplána do Oravského Podvilku. — Landečania už dostali farára v osobe Alexandra Fedora, ktorý za 12 rokov v Malej Lomnici účinkoval. Landečania môžu ďakovať Bohu, že dostali kňaza podľa Srdca Ježišovho. — Julius Brtko, kaplán, preložený je z Lokce do Matašoviec. — Karol Hudács, novoveský, s veľmi dobrým výsledkom složil farársku zkušku.

Sprisahanie proti cárovi. Proti ruskému cárovi dňa 22. mája chceli spáchať útok, ktorý bol ale zmařený. Sprisahanci pravdepodobne celú cársku rodinu chceli usmrtiť. Ríšska дума sa pohoršila nad podlým plánom a v štátnej rade uznali za potrebné uviesť do života novšie, prisnejšie poriadky. O sprisahaní došly nasledovné podrobnejšie zprávy:

Sprisahanci chceli nielen cára zabíť, ale aj jeho syna, dediča trónu a jediného jeho brata, veľkoknieža Nikolaja, ktorý býva v gačinskom paláci. Posavď zatkli už vyše osemdesiat ľudí, medzi nimi aj jedného vy-

chovateľa cárskeho Alexandrovho lycea. Jeden Iavičiarsky vyslanec dumy je silne kompromittovaný. Spolkové miestnosti socialistov prekutali. V miestnosti bolo 80 osob, medzi nimi 50 ženských. Mnohí nechceli povedať svoje meno. Z pomedzi prítomných desať ľudí zatkli, medzi aj jedného pravotára. Zhabané listy vážily 60 kilov. Prítomných vyslancov po základnom prekutaní jejich vačkov hneď pustili na slobodu. Mnohí z prítomných odhodili svoje cestovné passy, aby ich nepoznali. Na slobodu prepustení vyslanci telegrafične sa obrátili na ministerského predsedu Stolypina, ktorý im odpovedal, že sa nemôže zamiešať do veci štátneho fiskaľátu a že ináče známe je, že na zasadnutiach socialistickej strany prítomní boli aj členovia odbornej organizácie.

V sobotu dňa 26. mája popoludní zatkli generálov Nettejeva a Kaulberga pre povzbudzovanie ku sprisahaniu. Lapili aj šiestich dôstojníkov a 32 mužov cisárskej telesnej stráže. Všetkých zatknutých ľudí zaviezli do pevnosti Petra a Pavla. Namiesto dosavadnej telesnej stráže vyslaní sú kozáci. Podozrivých ľudí ešte vždy chytajú a hľadajú ich aj v tých najvyšších dvorných kruhoch.

Chýry zo Spiša. Dňa 29. apríla na Dunajci stalo sa nešťastie. Päť Lechničanov, navrátiac sa z poľského Kroščenka z jarmoku, z Nižných Šromovec do Sub Lechnice na člnku viezli sa cez riekku Dunajec. Člnok sa ale prevrhnuť, štyria sa oratovali, jedna žena ale vo vlnách Dunajca našla svoju smrť. — Toporský konzum 10 percentov dal svojim účastinárom na minulý rok. — V Levoči dňa 7. mája zhorel jeden dom s bočnými staviskami. — V mesiaci apríli odviezli zo Spiša na železnici do iných krajov Uhorska 11 kusov rožného statku, 765 oviec a 27 ošípaných, do cudzozemska 47 kusov rožného statku, 3 kone a 47 ošípaných. — Stoličným denným pisárom podvýšia denný plat. Od terajška budú mať od dvoch korún až do troch korún 50 halierov. Aj pensiu budú mať! — V turističné sviatky spadol tuná vo Spiši veľmi teplý a užitočný dážď. — V niektorých horných obciach ešte vždy trvajú jarné práce. — Cena statku spadla asi o 30 percentov.

Ukradnuté železničné karty. Správa južnej železnice oznámila na hlavnom kapitanáte, že z pokladnice budapeštianskej stanice neznámi zlodeji ukradli 6000 kusov železničných karát III. triedy v hodnote 10.000 korún. Policia zaviedla proti zlodejom prísne vyšetrovanie.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyše na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Nešťastie na Margitinom ostrove. Na Margitinom ostrove dňa 22. mája v noci gróf Šiefan Zichy sriadil zahradnú zábavu, počas ktorej bolo aj závodenie na kočoch. V jednom koči sedela grófka Ilona Csáky s barónkou Alžbetou Gerliczy. Pri jednej zákrute koč grófkou sa srazil s jedným iným kočom a grófka Ilona Csáky tak nešťastne vypadla z koča, že utrpela otrasy medzgov a dobrovoľní ochrancí museli ju zaviezť na jej byt. Stav grófkou je povážlivý. Barónka Gerliczy utrpela len ľahšie úrazy.

Prešiel ho vlak. Zo Žiliny oznamujú, že úradník na parnej púle v Stražove Dávid Lévi minulé dni večer pri kolajniciach žilinsko-rajeckej vicinálky šiel domov, v tom ho ale jeden jachajúci vlak zachytil a zadrávil. Nešťastník naskutku zomrel.

Tá pijatika. Zo Szikszóva píšu, že tamojší zámožný gazda menom Ján Szabó pred dvoma rokmi dal sa na pijatiku a celý svoj majetok premrhal. Bývalý zámožný gazda natoľké schudobnel, že ho veriteľia ustavične prehánali a minulé dni večer, keď už ani v krčme nedostal na úver piť, šiel domov a obesil sa na hradu.

Zastrelená Zmija. Z Dévy oznamujú, že do tamošej honvédskej kasárne vkradol sa jedon had, ktorý bol 65 centimetrov dlhý. Had patrilo medzi najjedovatejšie vipery a vojaci naľakaní utekali pred ním. Poručík Keserű, ktorý vie výtečne strieľať, hada zaskrelil. Ačkoľvek na tom vidieku zmija není zriedkavosťou, predsa takúto vyvinutú viperu ešte ani tam nevideli. Hada vypchajú, a pošlú ho Národnému museu.

HOSPODÁRSTVO.

Statkári a červení socialdemokrati.

Ani jedna vláda nestarala sa tak o robotnú triedu, ako včulajšia. Robotníci a sluhovia môžu byť povdační Ignácovi Darányimu, ministrom orby, lebo tak bedlí o nich, jako starostlivý otec o svoje deti. Ozaj, čo len jeden Otčenáš majú sa pomodiť každý deň zaňho. Od včulku nebude robotník a sluha tým bedárom, akým bol a nebude bývať v tmavých a v smradlavých komorách. Dostane poriadnu mzdu a takrečeno penziu. Štát bude stavať domy pre robotníkov, ktoré časom prejdu do vlastníosti robotníkov. Najmä nový čeladný zákon tak pozdvihne sluhov, že im statkári budú závidieť. Veru nejeden hospodár vzdychne: Sluha je pánom, ale nie ja. A predsa najdu sa ešte takí naničhodní ľudia, ktorí bez prestania napádajú ministra Darányiho pre jeho zákonný návrh. Sú to socialdemokrati a ich verní bratia národnári. Robia to z toho cieľu, aby ešte lepšie zni-

vočili robotníkov a sluhov, a aby na vnivoč obrátili hospodárov, ktorí už aj tak zúfajú. Socialdemokrati a národnári, títo včachovia, nespokojnosť rozduchujú medzi robotníkmi a tiež aj nenávisť oproti statkárom. A že prečo? Preto, lebo len nespokojný človek je národnárom alebo socialdemokratom. Kdežto nemajú robotníci väčších nepriateľov ako sú im socialdemokrati. Fischer, nemecký Hodža hovorí: *«Socialdemokracia len vtedy podmaní si ozaj sedliakov, keď oni všetky pozemky ztratia»*. Bebel, nemecký Blaho hovorí: *«My malého hospodára nevieme, ale ani nechceme vyslobodiť z jeho ťažkého položenia»*. Na socialistickom shromaždení roku 1901. vyniesli toto uzavretie: *«Sedliakom neslobodno pomáhať, neslobodno vyniesť zákony, ktoré by ich bránily, lebo sedliak len vtedy bude mocným a istým prívržencom táboru socialdemokratov, keď ešte do väčšej núdze upadne»*. (Čo poviete na toto vy pobláznení sedliaci na tej národnostnej strane? Čo čakáte od nej? Čo vám dá? Oderie vás a ožobráči. Chráňte sa tých nepriateľských a nebezpečných včachov!)

Po tomto ľahko pochopíme, že prečo broja Skyčákovci a Goldnerovci oproti Darányiho zákonnému návrhu o čeladi? To cigánia, že chce zpiatky uviesť poddanstvo, otroctvo a panštinu. A to s čím? S tým, lebo nedovolí, aby sluha, keď raz zjednal sa s gazdom a do služby vstúpil, mohol si vymeniť pass poviem do Ameriky a aby odoprel službu, kedy sa jemu zapáči. Či to není múdre nariadenie, povedzte statkári? Ani to sa nepáči národnárskym socialdemokratom — nuž ale pomenujeme ich vlastným menom: včachom — že sluha niže osemnástich rokov, dľa toho zákona, pod gazdovým kommandom bude, to jest že právo bude mať gazda naničhodného sluhu pokarhať a na peňažitý trest ho dať odsúdiť. Čo poviete na to vy páni hospodári, ktorí toľko trpíte od neposlušných, daromných a grobianskych sluhov? Vy pochválite pána ministra, ale nie národnári, tí aj preto nadávajú ministrovi Darányimu, že oprávni hospodára, aby mohol skrze žandárov predviesť takých sluhov, ktorí nezadržia kontrakt a uskočia. Vidíte, takto sa starajú o vás Hodžovci. Z ich novín dozviete sa, ako šomrú na Darányiho zákon a na vládu. Ale tak len hlúpy a zlomyselný včach môže vyprávať. Tí bez prestania čarbú, že páni zdierajú úbohého sedliaka a že ten len na pánov robí. Ale ľudkovia moji, či medzi národnármi nie sú aj páni? Veru áno. Najdete tam mnoho bohatých pánov, ktorí nedali vám nikdy ani haliera a na ktorých tiež mozolíte. Povedzte im, že aj vy ste národnári, či vám dajú zato dačo? Od národnára nikdy nič nedostanete, lebo ako verný spojenec socialdemokratov nenávidí vás. Ale nepočúvajme na národnárskych včachov, lež povedzme pravdu, nevyzerá to tak zle s tými sedliakmi, ako sa to hovorí. Sedliak má dosť rozumu, nedá sa zdierať skrze pánov, len fiškála nevie prekabátiť. Nuž ale načo sa pravotí.

(Dokončenie nasleduje.)

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

DOPISY.

Trstená.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Mnoho bych vedel napísať o našej Hornej Orave, teraz ale sdelím len to najpotrebnejšie. Prvé, čo mi až veľmi na srdci leží a nad čím sa nielen ja pohoršujem, lež čo za zlý príklad slúži celému obyvateľstvu katolíckemu Hornej Oravy, to je nepochopiteľné chovanie sa istých osobností oproti osvietenému pánu biskupovi našemu. «Cti otca svojko i matku svoju, aby si dlho živý bol na zemi», zneje prikázanie Božie. Proti tomuto prikázaniu hrozne sa prehrešujú oné osobnosti, ktoré by ho už dľa svojho povolania a ku príkladu veriacich v prvom rade svedomite mali zachovávať. Neidem nikoho menovať, to ale úprimne musím povedať, že je to ku všeobecnému pohoršeniu, ba neslýchaný škandál, ako sa niektoré osobnosti oproti osvietenému pánu biskupovi chovajú a v národných novinách o ňom píšu. Podobného sa ani tí najbezbožnejší ľudia nikde nedopúšťajú bez trestu. Je to ozaj na pohoršenie katolíckeho ľudu celého biskupstva.

Týmto osobnostiam musíme sa poďakovať, že je teraz u nás ablegátom Skyčák. Veru ste nám dali s vaším ablegátom. Vodili ste ho hore-dolu, navádzali ste ľud, aby naň hlasoval a teraz čo sme vyhrali spolu aj s vami? Z koláča diery. Horná Orava ako keby ani len ablegáta nemala na sneme. Čo sa nám nasľuboval v jeho programme a teraz kde nič tu nič. Myslel si zaiste pán Skyčák: sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú. Keď si pozremo na všetko, čo pán Skyčák robí, musíme si myslieť, že nás všetkých, čo sme ho vyvolili, doprosta za bláznov drží. Bola to ozaj aj bláznivosť, akú nám v jeho programme ohlasoval, keď povedal, že nám páni a naša vláda idu našu materinskú, našu slovenskú reč odobrať. Povzbudzoval nás, aby sme sa vraj nedali a veď keď si ho za ablegáta vyvolíme, nuž nás on obráni. To bola veľká hlúposť, čo nám p. Skyčák v jeho programme povedal, lež aby som sa lepšie vyslovil, byly to naraz dve veľké hlúposti. Jedna veľká hlúposť bola, keď Skyčák povedal, že nám páni a vláda našu materinskú reč slovenskú idu odobrať. Veď nám ju cez tisíc rokov nikto neodohral a teraz, ani chýru ani slychu o tom, môže každý tak hovoriť, ako mu jazyk narástol. Druhá hlúposť ale bola, keď nám Skyčák povedal vo svojom programme, že on obráni aj nás, aj našu reč na sneme krajinskom. Nuž pekne a ponížene ďakujeme

za takú obranu. Vyvolili sme si ho, bo nám ho ponúkali ako zlý peniaz. Išiel z počiatku aj na snem, lež ako sme o ňom čítali, tam ho držali za komedijanta, ktorému sa dobre a do chuti nasmiali. Raz povedal: že mu čosi amputovali; druhý raz mu jazyk zaskočil a povedal, že sú Slováci neskromní. No, to je ozaj pekný honor pre nás v Orave, že máme na krajinskom sneme takého ablegáta, ktorému sa len vysmejú a bárs čo povie, nič mu neveria.

Teraz čo Skyčák nechodí na snem, účinkuje doma. Ale sa ani nepýtajte, že ako? Jablončanom založil akýsi spolok bez všetkého dovolenia a oznámenia vrchnosti a teraz účastinári — ako hovoria — majú aj do 300 korún biršágu platíť.

Takto účinkuje u nás Skyčák, ako zákonodarca. Chudákov Jablončanov zaviedol z rieky do mora. Toto som vám teda musel napísať.

Hospodár.

Šipkó.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Už od viacej rokov som čitateľom nášho «Krestana», lež doposiaľ som nenašiel ešte žiaden dopis z našej obce v týchto novinách, ktoré by ozaj v žiadnej kresťanskej rodine nemaly chybovať. Zaumienil som si preto, že ja sám napíšem ta niekoľko riadkov tak ako viem a ako mi to na srdci leží, aby aj ctení čitateľa nášho «Krestana» aspoň koľko-toľko vedeli o nás, ako sa my tu máme.

My v našej obci sme všetko rímsko-katolíci a pridžame sa pevne svojho sv. náboženstva. «Krestan» chodí u nás do viacej domov a bolo by v poriadku, keby ho všetci naši gazdovia držali a čítali. «Kráľovna Sv. Ruženca» je tiež u nás rozšírená a ľud aj tieto novinky veľmi rád číta. Národnárske noviny náš ľud ani nečíta, ani nedrží. Naši ľudia ako katolíci nechcejú také noviny čítať, čo luteráni píšu, vydávajú a rozširujú. Skalické noviny tiež mnoho takého donášajú, čo nám katolíkom je veľmi škodné. Honosia sa tým, že prinášajú evanjelium. Nuž ale ako to robia? Na nedeľu de- viatnik čítal nám náš pán farár evanjelium o človekovi hospodárovi a skalické «Ľudové Noviny» na tú istú nedeľu priniesly o malomocnom. Nuž si to len čítaj svete katolícky! My aj preto nechceme národnárske noviny čítať, lebo by nás zblúdily a do kostola nám chodiť zakázaly, ako sa to žiaľbohu na niektorých miestach aj stalo, kde takéto noviny čítajú a kde viacej počúvajú na tie čarbaniny národnárske, nežli na slová a napovania svojich duchovných otcov.

Pod vyslaneckými voľbami pravda aj u nás okúňali sa národnári a ako známi ozembuchovia najviacej sa búšili do nášho pána podrychtára, mne ale za tú našu slovenčinu dorezali chomúty na kone. Takto robia a bojujú národnári, po ovocí ich poznáme. Pane vyslobod nás od nich!

Slovák-ľudák.

K našemu vyobrazení.

Obraz terajšieho čísla predstavuje nám poľovačku na levov v Afrike s veľmi smutným výsledkom. Dravec napadol poľovníka a jedným úderom dlapy zteperil ho na zem. Sprievod poľovníka prestrašený beží na pomoc nešťastnému. Vyslobodia ho aj lva zastrelia, lež poľovník akiste na celý život pokaličený nikdy nezabudne túto poľovku.

Rozmary a žarty.

Bolo pozde.

Sudca: Prečo ste neodovzdal najdenú peňaženku naskutku polícii.

Obžalovaný: Bolo už pozde večer.

Sudca: Tak ste ju mal oddať rano.

Obžalovaný: Vtedy v nej už nič nebolo. —

U lekára.

Sluha: Tu je eksekútor, pán lekár!

Mladý lekár: Čo mu chýbí?

Moderná rýchlosť.

Zlodej: Ale je to pokrok s tým telegrafom! Včera som kradol v Nitre a dnes ma už zavreli za to v Budapešti.

Spisy redakcii zaslané.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižníctvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Májový venec, čili nábožné rozjímanie ružencových tajomstiev, ktoré pre májovú pobožnosť ku cti Blahoslavenej Panny Marie uvil Fr. V. Sasinek, jubilárny kňaz biskupstva baňsko-bystrického. Vydal Fr. Richard Oswald, správca fary, censor diecesanský. V Ružomberku. — Tlačou knižtlačiarne Karola Salvu 1907. — Cena s poštou 1 kor.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Divadelná knižnica. Vydáva Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine. Sväzok V. *Márnotratný syn*. Drama v 5. dejstvách. Napísal Jozef Hollý. Druhé vydanie. Cena 80 halierov.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Beszterczebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Križa. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jablonicz). Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jablonicz. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dievky. Spísal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva okrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Treťie illustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Stanovy a Odpustky všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochranstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškvrnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštade utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstätt-u vydanéj. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahagy).

Môj Jožko. Veselohra v 3. dejstvách. Napísal Terezia Vansová. Dostať v knižtlačiarne Klimeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena 60 halierov.

Krajinská púť do Lourdesu.

Pri duchovnom vedení velebného p. farára Franca Fehér (Ebed, p. p. Párkány-Nána) dľa výhladov s osobitným vlakom pohne sa púť dňa 20. júna do Lourdesu cez Viedeň, Innsbruck, Einsiedeln, Zürich, Genf, Lyon. Podrobné programy už vyšly a sú k dostaniu u vyš spomenutého pána farára, alebo v kancelárii u. sp. cestovného podniku, Budapest, IV., Eskü ut č. 3., kde vysvetlenie možno dostať dotyčno bársakého cestovania.

Zo stránky u. sp. uhorsko-cestovného podniku sriadené cestovanie pohne sa pri mimoriadne ľavných cenách dňa 31. mája cez Benátky, Milano, Rím do Neapolu, ku čomu prijímajú sa príhlasy do 25. mája.

Kathreinerova Kneipp-sladová káva v celých zrnkách a len v zatvorených originálnych balíkoch ku odpredaju vyhotovených takto si zvyšuje obznámenie vo všeobecnosti a uisťuje každého nakupiteľa o svojej čistote a nemožnosti z ohľadu nápodobnenia následkom iných dodávateľov, alebo že by sa do nej prach mohol dostať, ako aj od nezvyklej vône atď. je ochránená. Je ona i pýchou každej domovej gazdiny, keď ona môže vždy to opravdové a najlepšie nakúpiť. Keď vy teda pri nakúpení Kathreinerovej Kneipp-sladovej kávy dávate pozor na originálne balíky s menom Kathreiner a obrazom farára Kneippa, ako ochrannou známkou, tak sa neuistíte len o chutnej a čistej káve, lež aj o tak všeobecnej milej vôni kávovej, ako aj o opravdovej Kathreinerovej a na dnes už tak v celom svete za zvláštnosť vyznačenej káve.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. V. K. Remscheid. Velmi vám odporúčame nový časopis «Naše Noviny». Vychodí v Baňskej Bystrici (Besztercebánya). Predplatná cena na celý rok je 2 koruny 80 halierov. Iné noviny vám nemôžeme odporúčať.

P. Dopisovateľ. Sz. Na karte spomenuté chýry sme nedostali, ináč by sme ich boli uverejnili. Poslaný dopis príde v budúcom čísle.

Do Trnavy. Pýtate sa, či vieme čo prorokoval Kristóffy? Ako by nie! Veď čítame «Ludové Noviny» a tam stojí na 3. strane posledného čísla nasledovne: «Všeobecné hlasovacie právo prinesie so sebou to, že v Uhorsku všetky štátoprávne a v Rakúsku všetky národnostné boje zaniknú. Takto prorokoval Jozef Kristóffy ministromi Gautschovi vo Viedni». Vieme teda, čo

prorokoval Kristóffy, ku ktorému pán Skyčák na poklonu chodil, lež aj to vieme, že Kristóffy bol veľkým protektorom červených socialdemokratov a národnárov.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 28. mája.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 19·90—21·20, peštianska K 19·70—20·80, stolno-belehradská Kor. 19·70—20·60, banátska K 19·40—20·40. — *Raž*: K 15·95—16·40. — *Jačmeň*: na krm K 14·15—14·70. — *Ovos*: prvotriedny 16·05—16·60, druhotriedny 15·90—16·30. — *Kukurica*: K 12·05—12·25. *Repica*: K ————. — *Proso*: K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	32·40	31·40	30·40	28·40	27·40	26·40	25·40
			č.	7	7½	8	
			K	24·40	22·40	16·40	

Drobné otruby: K 13·40, hrubé K 13·80.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 92·00 do 120·00 za 120 kilogr.; ďateľina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17·00—18·00, tarkavá K 17·00—18·00. — *Hrach* lúpaný: K 24·00 do 42·— . — *Šošovica*, veľká čistá: K 74·00—82·00. — *Konopné semä*: K 25·75—27·00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmín): 87·00—89·—. — *Mak*: K 86·00—88·—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 75·00 do 75·50, kockový K 77·00—77·50, žltý K 75·00—75·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 40·00, fiumánsky White-Star (***) K 33·00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 25·50—26·50, bosenský K 46·00 do 46·50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30·00—30·50, srbské (100 kusové) K 29·00—30·00.

Sviňská masť: budapeštianska K 153·00—154·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 128·00—129·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 153·50 do 154·55. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44·00—45·00.

Vajcia: prima uhorské K 64—65, podlejšie K 62 do 63 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·80—3·00, k vareniu K 1·90—2·20, syr 25—35 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·20 do 1·30 za kilogram; kurence k smaženiu K 2·40—2·60, kurence k pečeniu K 2·70—3·20, sliepky na polievku K 3·80—4·50 za jeden pár.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik. Hatvan.

*Posrite moje tlsté lica, lica -
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nasadala:
„Kathreinerova Kneipp-sladová
káva“ živila!*

Opravdová je
len v originálnych
balíkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemešania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
zanajlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
čini krv.

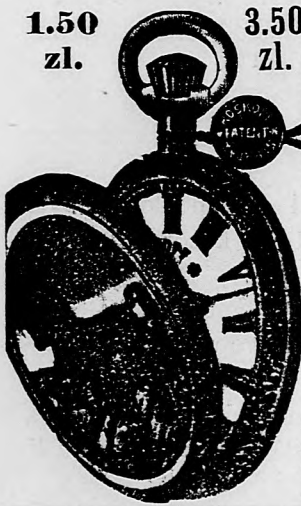
Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojou pokryvkou	5.-
S 3. striebornou pokryvkou	5.-
hodinky	5.-
Tenké ocelové hodinky	3.-
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Pôvodné Roskopf patent hod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchyňské hodiny	1.20
Budič hodiny	1.20
Budič v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážové, ho zvona s býucim strojom.	2.50

Mikša Böhnel

hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Pri objednávkách na
naše ohlasy. prosíme
odvolávať za vždy na
naš časopis.

Povodné „Železničarske-Roskopf“

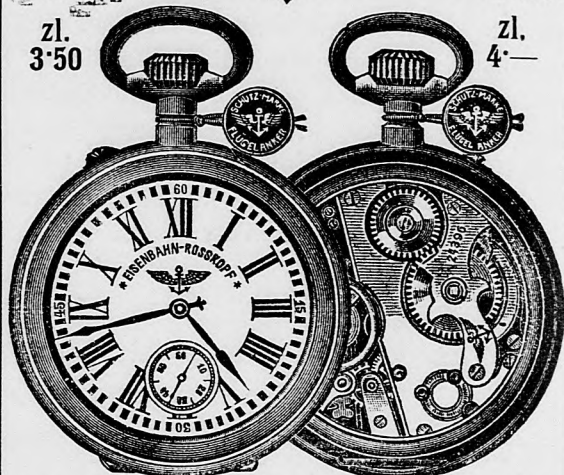
Len
s tou
ochrannou

povodné
to
znamkou

zl.
3.50

zl.
4.-

Moje povodné «Železničarske-Roskopf» anker-emont. ho-
dinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci
v rubintoch, email prachopevne zatvorený plátok šišlic,
povodnú nikelnakryvku k otvoreniu šarnírovečkom, patent
stroj k natiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, kroz
čo vytvorené je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas
regulator a držia sa časa v bár akom povetří na minutu.
C. k. štatným železnicám doposlano už vyše 10.000 kusov k
najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. -- So sekundo-
vyml rúčkami kus za 8 kor. -- Pisebná zaruka na tri
roky. -- Rozposielanie s poštovou dobierekou za nezod-
povedné vrátiť sa penaze.

MAX BÖHNEL

Súdohny prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Žiadajta si cenník s 2000 obrázkami franko a zdarma.

Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdelneme vám ze sme
s doposlanými hodinkami veľmi spokojní, chodia výborne.

S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štat. železníc, Triest.

(Varujle sa padelania.)

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.